

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม และประสิทธิภาพ (พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน, 2520) และในปัจจุบันนี้สภาพเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคม ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

กรมวิชาการ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการพัฒนาหลักสูตร จึงได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรอย่างเต็มรูป ให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532)

การปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวได้กำหนดจุดประสงค์ไว้ดังนี้

1. ลดและกระชับจุดประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ปรับเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ ไม่ให้มีมากเกินไปจนความจำเป็น และซ้ำซ้อนกัน
3. การเขียนคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา และคำอธิบายรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา มีสาระ 3 ตอน คือ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวัง

4. ปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตร วิชาเนื้อหาสาระในส่วนที่เป็นวิชาบังคับ แกนที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนทั่วประเทศลดลง ให้มีวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีมากขึ้น

5. เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ท้องถิ่น คือ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา กรมต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถสร้างหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรีได้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเกื้อกูลต่อชีวิตจริง สภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่น และส่งเสริมความถนัด ความสามารถความต้องการของนักเรียน รวมทั้งความเป็นเลิศทางวิชาการและงานอาชีพ (พะยอม แก้วกำเนิด, 253)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ที่ใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 นั้น มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย มีทักษะพื้นฐานเพียงพอ ในการดำรงชีวิตและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับสูงต่อไป โดยมีโครงสร้างของหลักสูตร กำหนดไว้ 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาการพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มวิชาบุคลิกภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521)

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการออกมาในรูปแบบงานศิลปะ ซึ่งเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และพัฒนาบุคลิกภาพแก่เด็กเพื่อให้สามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาศิลปศึกษาซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ จึงมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่ม-สร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพ และอุปนิสัยที่พึงประสงค์ นอกจากนั้นยังเป็นวิชาที่เสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ และการรับรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ และความถนัดทางศิลปะของตนเอง เพื่อพัฒนา ศิลปนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และพัฒนาจนถึงขีดสุด ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521)

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นต้นมา กรมวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษา เช่น กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลาถึง 10 กว่าปี พบว่า การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาศิลปศึกษาประสบปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่

1. ครูผู้สอน ไม่พยายามปรับวิธีสอนตามแนวทางของหลักสูตรที่ต้องอาศัยความเอาใจใส่ของครูและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน และครูผู้สอน ไม่มีพื้นฐานความรู้ตรงตามสาขาที่จะสอนได้เป็นอย่างดี
2. ผู้บริหารโรงเรียน เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อครูศิลปศึกษา และไม่ให้ความสำคัญแก่วิชาศิลปศึกษาเท่าที่ควร
3. โครงสร้างหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาไม่ต่อเนื่อง เพราะมีบังคับเฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 เท่านั้น แต่ไม่บังคับให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้ผู้เรียนขาดการปลูกฝังทางสุนทรียศาสตร์ และไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้ตั้งไว้
4. การจัดการเรียนการสอน เนื่องจากผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญแก่วิชาศิลปศึกษาเท่าที่ควรจึงมีส่วนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารไม่สนับสนุนและส่งเสริมครูศิลปะให้ได้รับการอบรมทางวิชาการและวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ภายในโรงเรียน งบประมาณของโรงเรียนที่จัดให้วิชาศิลปศึกษามีค่อนข้างน้อย ครูศิลปะขาดความกระตือรือร้นและขาดกำลังใจในการสอน และตัวผู้เรียนยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของวิชาศิลปศึกษาอย่างถ่องแท้ ส่วนใหญ่คิดว่าการเรียนวิชาศิลปศึกษา คือการมุ่งสู่ความเป็นศิลปินจึงต้องอาศัยพรสวรรค์ ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน จึงขาดความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน
5. การวัดผลและประเมินผล ครูศิลปศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจระเบียบการวัดผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และครูศิลปศึกษาวัดและประเมินผลทางทัศนศิลป์-ศึกษาโดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิบูลย์ จันท์แย้ม, 2531)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น และการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จึงได้มีการปรับปรุงขึ้นในปี พ.ศ. 2533 และมีสาระสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

1. การปรับปรุงจุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา จากเดิมที่วางเป้าหมายไว้มากเกินไป ยากที่จะจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ โดยการตัดทอนให้ลดและชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้บรรลุผลสำเร็จ
2. จุดประสงค์ของการเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาศิลปศึกษา ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติได้เป็นพื้นฐานอย่างง่าย ๆ ผู้สนใจต้องการได้ความรู้และทักษะที่เข้มข้นขึ้นก็สามารถเลือกเรียนจากวิชาเลือกเสรี ในโครงการของหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน ให้มุ่งเน้นการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะในชั้นพื้นฐาน
4. การปรับปรุงตามเวลาเรียน วิชาบังคับแกน จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 ให้ได้เรียนต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตลอดทั้งปี
5. เปลี่ยนชื่อวิชาบังคับแกนจาก ทัศนศิลปศึกษามาเป็น ศิลปะกับชีวิต โดยผนวกวิชาทัศนศึกษาเข้าไว้กับวิชาดนตรีศึกษา และเพิ่มหน่วยการเรียนรู้จาก 0.5 หน่วยการเรียนรู้ ใน 1 หน่วยการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2533)

จุดประสงค์หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
1. เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เพื่อพัฒนา นิสัยของตนเอง	1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐาน ด้านศิลปศึกษา
2. เพื่อสำรวจความถนัด และความสนใจ ทางศิลปศึกษา	2. เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภูมิใจ ในศิลปวัฒนธรรมไทย และรู้จักรักษาเพื่อ เป็นมรดกสืบทอดต่อไป
3. เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและความสัมพันธ์ของศิลปะ กับชีวิตประจำวัน	3. เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกและรสนิยม

หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
4. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ โดยปลูกฝังความ ประณีต ละเอียดย่ออัน และมีรสนิยมใน การเลือกสรร ที่จะนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม 5. เพื่อส่งเสริมการแสดงออก โดยการ ค้นคว้าทดลอง ปฏิบัติกิจกรรมจาก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเห็น ความสำคัญในกิจกรรมร่วมของ หมู่คณะ 6. เพื่อให้เกิดความนิยมชมชื่นที่จะนำไปสู่ การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม- ไทย 7. เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่งานอดิเรกหรือ การประกอบอาชีพสำหรับผู้ถนัดและ สนใจ 8. เพื่อให้เกิดผลในการผ่อนคลายจิตใจ และอารมณ์	4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของตนเอง

โครงสร้างหลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521	หลักสูตรวิชาศิลปศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
วิชาบังคับแกน มัธยมศึกษาปีที่ 1 ศ 101 ทศนศิลปศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค ศ 102 ทศนศิลปศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค มัธยมศึกษาปีที่ 2 ศ 205 ทศนศิลปศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค ศ 206 ทศนศิลปศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	วิชาบังคับแกน มัธยมศึกษาปีที่ 1 ศ 101 ศิลปะกับชีวิต 1 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค ศ 102 ศิลปะกับชีวิต 2 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค มัธยมศึกษาปีที่ 2 ศ 203 ศิลปะกับชีวิต 3 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค ศ 204 ศิลปะกับชีวิต 4 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค มัธยมศึกษาปีที่ 3 ศ 305 ศิลปะกับชีวิต 5 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค ศ 306 ศิลปะกับชีวิต 6 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

จาก โครงสร้างหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงขึ้นมาใหม่ นั้นเป็นการบูรณาการเอาทั้ง 3 วิชามาผนวกเข้าด้วยกัน คือ ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกำหนดให้การจัดการเรียนการสอนเน้นที่การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลายให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาศิลปะเป็นเบื้องต้นแรก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) และจากการที่ได้นำหลักสูตรไปใช้เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว หลักสูตรศิลปศึกษาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ทั้งนักวิชาการ นักการศึกษา และนักการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งทุก ๆ ท่านต่างมีความคิดเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่า

1. วิชาศิลปศึกษาซึ่งกำหนดไว้เพียง 1 คาบ (50 นาที) ต่อสัปดาห์ในวิชาบังคับแกน และไม่มีอยู่ในวิชาบังคับเลือก โดยวิชาศิลปศึกษาถูกลอมรวมกับวิชาดนตรีและนาฏศิลป์นั้น วิชาศิลปะถูกบังคับให้เรียนเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น ถ้าจะกล่าวถึงวิชาศิลปศึกษาใน

วิชาเลือกเสรีก็จะเป็นการมองที่ว่างเปล่า เพราะปัญหาทัศนคติของผู้บริหารการศึกษาในระดับโรงเรียน ความพร้อมของบุคลากร และแนวทางการสอบเรียนต่อ ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปิดสอนเป็นวิชาเลือกเสรี เวลาที่น้อยเกินไปสำหรับวิชาศิลปศึกษา จึงไม่เอื้อต่อปรัชญา-ศิลปศึกษาในอันที่จะช่วยสร้างคุณค่าต่อเยาวชนของชาติได้เลย

2. การที่กรมวิชาการกำหนดหลักสูตรศิลปศึกษา โดยไม่มองเห็นความแตกต่างของสื่อศิลปะซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงระหว่างทัศนศิลป์ ศึกษาร้องดนตรี และนาฏศิลป์ และจับสื่อศิลปะทั้ง 3 ลักษณะมาหลอมรวมกันในลักษณะบูรณาการ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ เราจะให้ครูศิลปะมาสอนทั้ง 3 วิชา ในขณะที่เดียวกันคงเป็นไปได้ในทางปฏิบัติต้องแบ่งกันสอนคนละ 6 คาบ การแบ่งกันสอนเป็นการทำลายหลักสูตร เพราะไม่ใช่เป็นการบูรณาการ

3. หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ คือ (1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปศึกษา (2) เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย และรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบไป (3) เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและรสนิยม (4) เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจแต่เนื้อหาของวิชาทัศนศิลป์ในวิชา ศ 101, ศ 102, ศ 203, ศ 204, ศ 305, ศ 306 ซึ่งเป็นวิชาบังคับแกน มีเนื้อหาสาระมุ่งเน้นไปสู่การเลียนแบบ ศิลปะหลักวิชาช่างฝีมือ นักออกแบบ และพ่อค้า มากกว่าจุดประสงค์อันสวยงามข้างต้น

4. การเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนในการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 นั้น เน้นให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดทักษะกระบวนการ แต่จะเห็นได้ว่าหลักสูตรศิลปศึกษาในเชิงศิลปะหลักวิชานั้นจะปฏิบัติได้ยากมาก (กรมวิชาการ, 2536)

และจากงานวิจัยเรื่อง "ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการศิลปศึกษา และผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2533)" ของสังคม ทองมี (2533) พบว่า หลักการและจุดหมายมีความชัดเจนดี มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง ควรแยกวิชาศิลปศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ ออกจากรายวิชาเดียวกัน และเพิ่มเวลาเรียนวิชาบังคับแกน ศิลปะกับชีวิตเป็น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค ด้านรายวิชาควรเน้นให้เปิดวิชาเลือกเสรี เน้นความรู้พื้นฐาน และความชื่นชม ด้านการวัดและประเมินผล ครูขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวัดผลและประเมินผล และเนื้อหาวิชามาก ไม่สามารถประเมินผลได้ตามจุดประสงค์

จากข้อวิพากษ์วิจารณ์ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 นั้น กำลังประสบกับปัญหาในด้านต่าง ๆ และถ้าหลักสูตรดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นขาดความพร้อมมูลฐานอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) หลักสูตรดังกล่าวคงจะประสบกับปัญหาหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบการสอนวิชาศิลปศึกษาอยู่ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ในปัจจุบัน จึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะทำการวิจัยถึงสภาพและปัญหาของการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยคงจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาศิลปศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังผลในการพัฒนาเยาวชนของชาติที่กำลังเจริญเติบโตให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เปิดสอนในปี พ.ศ. 2533 จำนวน 119 โรงเรียน โดยมีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดทำการสอนในปี พ.ศ. 2533 จำนวน 119 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ

1.1 ผู้บริหาร

1.2 ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน

2.1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร

2.1.2 การจัดทำกำหนดการสอน และบันทึกการเตรียมการสอน

2.1.3 การจัดทำเอกสารหลักสูตร

2.2 การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร

2.2.1 การเตรียมบุคลากร

2.2.2 การจัดตารางสอน

2.2.3 การบริการสื่อการเรียนการสอน

2.2.4 การจัดอาคารสถานที่ และบรรยากาศในห้องเรียน

2.2.5 การนิเทศติดตามให้ความช่วยเหลือแนะนำ

2.3 การจัดการเรียนการสอนของครู

2.3.1 การเตรียมการสอน

2.3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3.3 การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

2.3.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน

2.3.5 เทคนิคและวิธีสอน

2.3.6 การวัดผลและประเมินผล

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติจริงในการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของครู

ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงและเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติในการนำหลักสูตรไปใช้ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนของครู

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 119 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2533

หลักสูตรวิชาศิลปศึกษา หมายถึง หลักสูตรวิชาศิลปศึกษาในกลุ่มวิชานำพัฒนาบุคลากร ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนวิชาศิลปศึกษา (รายวิชาศิลปะกับชีวิต) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในการปรับปรุงการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงจุดบกพร่องของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้มีคุณภาพต่อไป

การเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยึดกรอบการวิจัยเป็นแนวทางในการนำเสนอ โดยจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กล่าวถึง ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของครู

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับในแบบสอบถาม โดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย

กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในส่วนสุดท้ายเป็นบรรณานุกรม และภาคผนวก